

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

în Cauza Mosoiu și Păsărin împotriva României

(Cererea nr. 10245/02)

Strasbourg

7 februarie 2008

Devenită definitivă la 7.05.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Mosoiu și Păsărin împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Boštjan M. Zupančič, președinte,

Corneliu Bîrsan,

Elisabet Fura-Sandström,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

David Thór Björgvinsson,

Ineta Ziemele , judecători,

și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 17 ianuarie 2008,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 10245/02, introdusă împotriva României, prin care doi cetățeni ai acestui stat, domnul Cantemir-Aurelian-Gheorghe Mosoiu și doamna Nicolette-Aurelia-Maria Păsărin (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 5 ianuarie 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de domnul Răzvan-Horațiu Radu, agent al Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 27 februarie 2006 Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanții s-au născut în anii 1941 și 1931 și locuiesc în Ploiești.

5. În 1950, casa situată în str. Democrației nr. 7, în Ploiești, formată din două apartamente și din terenul aferent, a făcut obiectul unei confiscări.

6. La 9 octombrie, comisia pentru aplicarea legii 112/1995 a respins o cerere formulată de către reclamanți și având ca subiect restituirea casei lor, pe motiv că bunul revendicat nu făcea parte din bunurile susceptibile să fie restituite prin intermediul acestei legi.

1. La 5 decembrie 1997, cu aplicarea legii nr. 112/1996, statul a vândut o cameră din fiecare apartament care forma casa în litigiu, precum și o parte din dependințe și din terenul aferent, lui P.S.E. și Z.G., care locuiau în acestea în calitate de locatari ai statului.

2. La 28 ianuarie 1999, ca urmare a unei acțiuni în revendicare imobiliară formulată în fața tribunalului de primă instanță din Ploiești, reclamanții au obținut o hotărâre care dispunea autorităților să le restituie casa. Această sentință a devenit definitivă ca urmare a respingerii unui apel introdus de primăria din Ploiești.

3. În 2000, reclamanții au format o acțiune în anulare a două contracte de vânzare. La termenul procedurii, printr-o hotărâre din 17 iulie 2001, Curtea de Apel Ploiești a confirmat o decizie a tribunalului județean din Ploiești respingând acțiunea reclamanților ca nefondată și confirmând legalitatea contractelor de vânzare, pe motivul bunei credințe a părților contractante. Judecătorii curții de apel au adăugat că respectivele camere constituiau, în sensul legii 112/1995, două unități locative distincte, întrucât erau însoțite de anexele lor.

4. După adoptarea legii 10/2001 din 14 februarie 2001 cu privire la restituirea bunurilor naționalizate în mod abuziv, reclamanții au solicitat să li se restituie în natură cele două camere precum și dependențele vândute locatarilor. Printr-o decizie din 4 aprilie 2006, primăria orașului Ploiești a respins cererea formulată de reclamanți din cauza vânzării bunurilor revendicate și i-a informat cu privire la posibilitatea de a obține o indemnizație pentru pierderea bunurilor lor.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

5. Prevederile legale și jurisprudența internă pertinente sunt descrise în hotărârile *Brumărescu c. României* ([GC], n° 28342/95, CEDH 1999-VII, pp. 250-256, §alineatul 31-33), *Străin și alții c. României* (n° 57001/00, CEDH 2005-VII, §alineatul 19-26) și *Păduraru c. României* (n° 63252/00, §alineatul 38-53, 1 decembrie 2005).

6. Legea nr. 10/2001 din 14 februarie 2001 privind regimul juridic al bunurilor imobile acaparate în mod abuziv de Stat între 6 martie 1945 și 22 decembrie 1989 a fost modificată prin legea 247 publicată în Monitorul Oficial din 22 iulie 2005. Noua lege mărește formele de indemnizație permițând beneficiarilor să aleagă între o compensație sub formă de bunuri și servicii și o compensație sub formă de despăgubire pecuniară echivalând cu valoarea comercială a bunului care nu poate fi restituit în natură la momentul acordării sumei.

7. Dispozițiile pertinente ale legii nr. 10/2001 (republicată) așa cum au fost modificate de legea 247/2005 sunt următoarele :

Articolul 1

« 1. Imobilele pe care Statul (...) și le-a apropiat în mod abuziv între 6 martie 1945 și 22 decembrie 1989, precum și cele luate de Stat în virtutea n° 139/1940 privind exproprierile forțate, și încă nerestituite, vor face obiectul unei restituiri în natură .

2. Dacă restituirea în natură nu este posibilă, pot fi adoptate măsurile de echivalență prin reparare. Poate fi vorba de alte bunuri sau servicii (...), cu acordul solicitantului, sau de o despăgubire pecuniară acordată în conformitate cu dispozițiile speciale privind plata despăgubirilor pentru bunurile imobile achiziționate în mod abuziv.

(...) »

Articolul 10

« 1) Atunci când clădirile intrate în patrimoniul statului în mod abuziv au fost demolate total sau parțial, restituirea în natură este hotărâtă pentru terenul liber și pentru construcțiile care nu au fost demolate, în timp ce măsuri reparatoare prin echivalență vor fi stabilite pentru terenurile ocupate și pentru construcțiile demolate.

(...)

8) Valoarea construcțiilor pe care statul și le-a apropiat în mod abuziv și care au fost demolate este determinată în funcție de valoarea acestora estimată în bani la data la care administrația decide supra cererii, stabilită în funcție de normele internaționale de evaluare începând cu informațiile aflate la dispoziția evaluatorilor.

9) Valoarea construcțiilor care nu au fost demolate și a terenurilor aferente acestora pe care statul și le-a apropiat în mod abuziv și care nu pot fi restituite în natură este determinată în funcție de valoarea

acestora estimată în bani la data la care administrația hotărăște asupra cererii, în conformitate cu normele internaționale de evaluare. »

Articolul 20

« 1) Persoanele care au primit despăgubiri în virtutea legii 112/1995 pot, exceptând cazul în care imobilul a fost vândut [unor terțe persoane] înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, să solicite restituirea în natură, cu atribuția pentru acestea de a rambursa suma primită cu titlu de despăgubire, corectată în funcție de rata inflației.

2) În cazul în care imobilul a fost vândut [unor terțe persoane] în condițiile prevăzute de legea 112/1995 (...), reclamantul are dreptul la măsuri de reparare prin echivalență, în suma valorii estimate în bani a imobilului, incluzând terenul și construcțiile, determinată în conformitate cu normele internaționale de evaluare. Atunci când solicitantul a primit despăgubiri în virtutea legii 112/1995, acesta are dreptul la diferența dintre valoarea estimată în bani a bunului și suma primită cu titlul așa-ziselor despăgubiri, corectată în funcție de rata inflației.

(...) »

8. articolele 13 și 16 ale titlului VII din legea 247/2005, de asemenea pertinente în prezenta afacere, sunt următoarele :

Articolul 13

« 1) în vederea stabilirii sumei finale a despăgubirilor de acordat în funcție de prezenta lege, va fi creată o Comisie centrală pentru despăgubiri, denumită în continuare Comisia centrală, plasată sub autoritatea Primului ministru (...)

Articolul 16

« 1) Deciziile emise de autoritățile competente pentru a restitui bunul care menționează sumele cu titlu de despăgubire (...) vor fi trimise la secretariatul Comisiei centrale cel mai târziu la 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

2) Cererile de restituire depuse în virtutea legii 10/2001 (...) care nu au primit răspuns la momentul intrării în vigoare a legii vor fi trimise (...) către secretariatul Comisiei Centrale (...) într-un termen de 10 zile începând cu data emiterii deciziilor autorităților competente pentru restituirea bunului.

5) Secretariatul Comisiei centrale va întocmi lista cu dosarele menționate la alineatele 1 și 2 în care cererea de restituire în natură a fost respinsă. Aceste dosare vor fi apoi transmise către autoritatea însărcinată cu evaluarea, care va redacta raportul de evaluare.

6) (...) Autoritatea însărcinată cu evaluarea va redacta raportul de evaluare în funcție de procedura prevăzută în acest scop și îl va transmite Comisiei Centrale. Raportul va conține suma despăgubirii de acordat..

7) Pe baza raportului de evaluare, Comisia centrală va pronunța decizia de acordare de despăgubire sau va retrimite dosarul pentru o nouă evaluare. »

9. Funcționarea societății pe acțiuni « *Proprietatea* » este descrisă în cauza *Radu c. României* (nº 13309/03, §alineatul 18-20, 20 iulie 2006).

10. Legea nº 247/2005 a fost modificată în ultimul rând prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 81 din 28 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial din 29 iunie 2007 și privind accelerarea procedurii de indemnizare pentru imobilele preluate abuziv de către stat.

17. Conform articolului 18¹ din titlul I al ordonanței, atunci când Comisia centrală a decis acordarea de despăgubiri din care suma nu depășește 500 000 de lei noi (« RON »), beneficiarii pot opta între acțiuni la « *Proprietatea* » și acordarea de despăgubiri pecuniare. Pentru sumele mai mari de 500 000 RON, interesații pot reclama despăgubiri pecuniare în valoare de 500 000 RON, și le vor fi acordate acțiuni la « *Proprietatea* » pentru diferență.

18. Conform articolului 7 din titlul II al ordonanței, în cele șase luni începând de la intrarea în vigoare a ordonanței, Guvernul va trebui să stabilească regulile de desemnare a societății gerante a « *Proprietatea* ».

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1

19. Reclamanții pretind că vânzarea celor două unități locative care formează casa lor, validată prin hotărârea din 17 iulie 2001 a curții de apel din Ploiești, a încălcat articolul 1 din Protocolul nr. 1 formulat astfel :

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât pe motivul utilității publice și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale de drept internațional.

Prevederile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl dețin Statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa utilizarea bunurilor în conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

A. Asupra admisibilității

20. Guvernul afirmă că cererea trebuie să fie respinsă pentru nerespectarea termenului de șase luni în măsura în care cererea a fost introdusă la data de 30 aprilie 2002, data trimiterii formularului de cerere Curții, în timp ce ultima decizie internă definitivă în sensul articolului 35 alineatul 1 al Convenției a fost pronunțată la data de 17 iulie 2001 de curtea de apel Ploiești.

21. Reclamanții contestă această teză și reamintesc că cererea a fost primită la grefă la data de 7 ianuarie 2002 și nu la 30 aprilie 2002, după cum susține Guvernul . În acest sens, aceștia trimit o copie a avizului de primire purtând ștampila grefei.

22. Curtea consideră că imposibilitatea pretinsă de reclamanți de a beneficia, timp de mai mulți ani, de dreptul lor de proprietate recunoscut printr-o decizie definitivă și irevocabilă se analizează într-o situație continuă. Simplul fapt de a fi încercat – fără succes – stabilirea unui termen pentru acest lucru, solicitând, pe calea unei acțiuni în justiție, anularea contractelor de vânzare încheiate de Stat cu P.S.E. și Z.G. nu va putea modifica această constatare faptică. În prezent, reclamanților nu le-au fost restituite bunurile litigioase, și nici nu au primit o despăgubire în cuantumul valorii lor comerciale. Termenul de șase luni prevăzut în articolul 35 alineatul 1 al Convenției nu a început deci să curgă în speță (vezi *Todicescu împotriva României*, n° 18419/02, alineatul 16, 24 mai 2007, și *Horia Jean Ionescu împotriva României*, n° 11116/02, alineatul 24, 31 mai 2007).

23. În plus, Curtea constată că, presupunând chiar că nu este vorba de o situație continuă și că hotărârea internă definitivă în speță este cea din 17 iulie 2001 a curții de apel din Ploiești, reclamanții și-au expus cererile Curții în timpul primei comunicări din 5 ianuarie 2002, astfel încât, chiar și în această ipoteză, termenul de șase luni nu ar fi fost încălcat (vezi *Baumann împotriva Austriei* (dec.), n° 39917/98, 4 septembrie 2001).

24. Așadar, excepția Guvernului nu ar putea fi admisă favorabil. Curtea constată de asemenea că această cerere nu este în mod evident nefondată în sensul articolului 35 alineatul 3 al Convenției. Aceasta relevă de altfel că nu există nici un motiv de inadmisibilitate și este prin urmare declarată admisibilă.

B. Asupra fondului

25. Guvernul constată că reclamanții au solicitat autorităților competente o indemnizație pentru pierderea bunurilor lor, în conformitate cu legea 10/2001, așa cum aceasta a fost modificată de legea 247/2005. Acesta consideră că prima reformă în materie, prevede că, în cazul în care restituirea imobilului nu este posibilă, indemnizația va fi realizată prin emiterea de titluri de participare la un organism colectiv de valori imobiliare (« *Proprietatea* »), în cuantumul valorii bunului stabilită prin expertiză. Guvernul conchide că indemnizația prevăzută de legislația română nu răspunde de cerințelor din articolul 1 din Protocolul nr. 1 și că întârzierea înregistrată pentru indemnizarea interesaților nu tulbură echilibrul just dintre interesele în prezență.

26. Reclamanții consideră că confirmarea de către tribunalele interne a vânzării unei părți din bunul lor, în ciuda recunoașterii definitive a calității lor proprietari, nu respectă prevederile din articolul 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției.

27. Curtea a tratat în nenumărate reprize cauze care au ridicat probleme asemănătoare cu cele din cazul speței și a constatat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției (vezi *Porteanu*, menționat mai sus, alineatele 32-35).

28. După examinarea tuturor elementelor care i-au fost puse la dispoziție, Curtea consideră că Guvernul nu a expus nici un fapt și nici un argument care să poată duce la o concluzie diferită în prezentul caz. Curtea reafirmă în special că, în contextul legislativ român care guvernează acțiunile în revendicare imobiliare și restituirea bunurilor naționalizate de regimul comunist, vânzarea de către Stat a unui bun al altei persoane unor terți de bună credință, chiar dacă aceasta este anterioară confirmării în justiție într-un mod definitiv a dreptului de proprietate al altei persoane, se analizează într-o privațiune de bunuri. O astfel de privațiune, combinată cu absența totală a indemnizației, este contrară articolului 1 din Protocolul nr. 1 (*Străin*, menționat mai sus, alineatele 39, 43 și 59).

29. În speță, Curtea constată că vânzarea a implicat doar o parte a bunului, și anume o cameră din fiecare apartament și dependențele acestora, precum și terenul aferent acestora, care compun bunul imobiliar (vezi alineatul 7 de mai sus).

30. Dată fiind jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că în speță, sustragerea dreptului de proprietate al reclamanților asupra unei părți a bunurilor lor, combinată cu absența totală a unei despăgubiri timp de mai mult de șapte ani, i-a făcut să suporte o sarcină disproporționată și excesivă, incompatibilă cu dreptul lor la respectarea bunului garantată prin articolul 1 din Protocolul nr. 1.

Așadar, a existat în speță încălcarea acestei prevederi.

II. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

31. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Prejudiciul

11. Reclamanții solicită restituirea în natură a părții din casa lor vândută locatarilor, și anume cele două camere și dependențele lor care compun o parte din casa lor. Aceștia nu solicită nici o sumă cu titlul de prejudiciu moral.

12. Printr-o scrisoare din 4 decembrie 2006, reclamanții informează Curtea cu privire la dorința lor de a le fi restituită integral în natură casa lor, în conformitate cu sentința

definitivă din 28 ianuarie 1999, a tribunalului de primă instanță din Ploiești, fără nici o altă măsură reparatoare, nici despăgubire materială și morală.

13. Guvernul constată că reclamanții nu au prezentat nici o expertiză tehnică imobiliară pentru evaluarea bunurilor lor. Potrivit Guvernului, valoarea totală estimată în bani a bunurilor litigioase, în conformitate cu descrierea acestora în contractele de vânzare încheiate în 1997, ar fi de 98 424 euro (« EUR ») și înaintează un raport de expertiză în acest sens.

14. Curtea reamintește că a concluzionat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției în temeiul vânzării de către stat a celor două camere cu dependințele lor precum și cu terenul aferent acestora, care făceau parte din bunul imobiliar situat în strada Democrației nr. 7, în Ploiești, combinată cu absența totală a vreunei indemnizații.

15. Curtea consideră că, în circumstanțele în speță, restituirea celor două unități locative, parte integrantă din bunul imobiliar menționat mai sus, ar plasa reclamanții pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care se găseau în cazul în care cerințele din articolul 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

16. În cazul neprocedării la această restituire de către statul pârât, Curtea decide că va trebuie să achite reclamanților în mod comun, în calitate de daune materiale, o sumă corespunzătoare cu valoarea actuală a bunurilor. Ținând cont de informațiile de care aceasta dispune în ceea ce privește prețurile pieței imobiliare locale și elementele furnizate de Guvern, Curtea consideră că valoarea comercială actuală a bunului este de 98 424 EURO.

B. Costuri și cheltuieli

17. Reclamanții nu solicită rambursarea costurilor și cheltuielilor de judecată..

18. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care a solicitat acest lucru. Așadar, în speță, Curtea nu acordă reclamanților nici o sumă cu acest titlu.

C. Majorări de întârziere

40. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că s-a încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să restituie reclamanților în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii cele două camere și dependințele acestora, precum și terenul aferent acestora, aparținând bunului imobiliar situat în strada Democrației nr. 7 , în Ploiești ;

b) că în lipsa acestei restituiri, statul pârât trebuie să plătească reclamanților în mod comun, în termenul aceluiași 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, suma de 98 424 EURO (nouăzeci și opt mii patru sute douăzeci și patru euro) drept prejudiciu material :

c) că orice sumă datorată cu titlu de impozit asupra sumelor respective poate fi adăugată și că sumele respective vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

d) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 7 februarie 2008, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Santiago Quesada

grefier

Bostjan M. Zupančič,

președinte